

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) ศึกษาแนวทาง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ชั้นศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การสร้างแบบสอบถาม ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ และผลการสัมภาษณ์ เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชา IOC (Index of concurrence) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อคำถามนั้น มีเกณฑ์ตัดสินใจว่าคำถามที่คงไว้ นั้น ควรมีดัชนีค่าความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 124)

2. ชั้นศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median หรือ Mdn.) และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ (Interquatile Rang หรือ IQR.) เกณฑ์ในการพิจารณา คือ ค่ามัธยฐาน (Mdn.) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR.) ไม่เกิน 1.00 จึงจะถือว่า แนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินการสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีปัญหา 6 ปัญหา ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ปัญหาด้านการพัฒนาครู 3) ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 4) ปัญหาด้านการจัดระบบการศึกษา 5) ปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา และ 6) ปัญหาด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นในภาพรวม พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 6 ด้าน 45 รายการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ได้แก่ ด้านการจัดระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม และด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

อภิปรายผล

จากผลวิจัยสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งสรุปได้ 6 ด้าน 45 รายการ คือ

ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล (2546 : 64) ได้ศึกษาและพัฒนายุทธวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน และบรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยม มียุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษา และยังพบอีกว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในทางบวกมากที่สุด คือ บรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศในการเรียนการสอน ตามลำดับ

ดังนั้นด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็น ซึ่งตรงกับแนวทาง ทั้ง 6 รายการ

ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ศตวรรษ นิลประพัฒน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานตาม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การยกระดับมาตรฐานโรงเรียน ยุทธศาสตร์การพัฒนา บุคลากร ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์การนิเทศและสนับสนุน งานวิชาการ ยุทธศาสตร์การจัดระบบประกันคุณภาพศึกษายกเว้น การนิเทศและสนับสนุนงาน วิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ทุกด้านมีปัญหาการ ดำเนินการมีอยู่ในระดับปานกลาง 3) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ในอันดับแรก คือ การพัฒนาบุคลากร อันดับสุดท้าย คือ การจัดระบบประกัน คุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญจมาศ พลศักดิ์ (2547 : 95 - 98) ได้ศึกษา พัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 ที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างกัน และจากการศึกษาพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทุกชั้น จาก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่ปีที่ 3 และปีที่ 5 มีแนวโน้มลดลง และนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู ต่างกัน มีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้แตกต่างกันนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล มีพัฒนาการทุกชั้นสูงกว่ากลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปวีณรัตน์ มณีวรรณ (2548 : 114) ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ที่ส่งผลทางบวกต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ลักษณะ มุ่งอนาคต และเจตคติต่อการเรียน ส่วนตัวแปรอิสระ ระดับห้องเรียนส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไม่มีระดับ นัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นด้านการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดเล็ก มีความคิดเห็นซึ่งตรงกับแนวทาง ทั้ง 17 รายการ

ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ บราวน์และพาลินซาร์ (Brown and Palincsar. 1982 : 110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และทัศนคติต่อการเรียนที่มีผลต่อการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษา ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียนวิธีการสอนของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

มีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นเป้าหมายทางการเรียนของผู้เรียน ความตั้งใจเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ในชั้นเรียน ความเชื่ออำนาจในตนของผู้เรียน และความพยายามของผู้เรียนที่พยายามจะเอาชนะอุปสรรคทางการเรียนและการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ประสบผลดียิ่งขึ้น

ดังนั้น ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นซึ่งตรงกับแนวทาง ทั้ง 6 รายการ

ด้านการจัดระบบการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของละมุล หมือ้ม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารการประกันคุณภาพ เพื่อรับการประเมินภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีปัญหาด้านผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในอันดับที่ 1 ในส่วนของยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การบริหาร การประกันคุณภาพ เพื่อรับการประเมินภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านผู้บริหารได้จัดทำขั้นตอนการบริหาร 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การวางแผน ยุทธศาสตร์การปฏิบัติตามแผน ยุทธศาสตร์การตรวจสอบประเมินผล ยุทธศาสตร์การนำผลการประเมินมาปรับปรุงข้อมูล

ดังนั้น ด้านการจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นซึ่งตรงกับแนวทาง ทั้ง 7 รายการ

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชาดา อังศุจินดา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดการเพื่อจูงใจผู้ปกครองนำเด็กก่อนประถมศึกษาเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยรวมของโรงเรียนกลุ่มที่ได้รับความนิยมอยู่ในระดับมาก โดยที่ยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์และช่องทางการบริการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสนับสนุนส่งเสริมและด้านราคาอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยรวมของโรงเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับความนิยมอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) การใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยรวมมีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่ได้รับความนิยมมีการใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกสูงกว่า

ดังนั้นด้านการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาซึ่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นซึ่งตรงกับแนวทางทั้ง 3 รายการ

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของพิไลลักษณ์ อ่อนละมุล (2546 : 64) ได้ศึกษาและพัฒนายุทธวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน และบรรยากาศในครอบครัว

ของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับยุทธศาสตร์ การเรียนรู้ของนักเรียนและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยมมียุทธศาสตร์ การเรียนรู้โดยรวมสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษา และยังพบอีกว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในทางบวกมากที่สุดคือบรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศในการเรียนการสอนตามลำดับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ประกิจศรี เผ่าเมือง (2546 : 103) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนความคาดหวังในอนาคตและการส่งเสริมทางการเรียนของผู้ปกครองส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ พลศักดิ์ (2547 : 95 - 98) ได้ศึกษาพัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างกันและจากการศึกษาพัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทุกชั้นจากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูปีที่ 3 และปีที่ 5 มีแนวโน้มลดลง และนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลมีพัฒนาการทุกชั้นสูงกว่ากลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ

ดังนั้น ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นซึ่งตรงกับแนวทางทั้ง 6 รายการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินการวิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นการวิจัยไปใช้กับการวิจัยดังต่อไปนี้
คือ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
ข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 สถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์และกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียน เพื่อให้แผนที่กำหนดสามารถปฏิบัติได้ตรงกับความเป็นจริงของโรงเรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรเป็นผู้นำในการให้ความรู้เชิงทฤษฎีและปฏิบัติในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา

1.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจเริ่มจากการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหาร จากนั้นให้การเอื้ออำนวยให้ความช่วยเหลือชี้แนะเมื่อมีปัญหา มีการโน้มน้าวชักจูงเพื่อให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอสร้างความชัดเจนให้เมื่อครูและผู้บริหารเกิดความสับสนและการให้เสรีภาพในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองการใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1